

Parlamentul
Republicii Moldova

DJ-8 nr. 94
24 iunie 2019

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

AVIZ

la proiectul de lege privind capitalul familial
(nr.65 din 12.06.2019)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege privind capitalul familial, în conformitate cu prevederile art.54 din Regulamentul Parlamentului și ale Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, și expune următoarele.

1. Proiectul de lege a fost înaintat cu titlul de inițiativă legislativă de către un grup de deputați în Parlament, fapt ce corespunde prevederilor art.73 din Constituție și art.47 din Regulamentul Parlamentului, referitoare la subiecții cu drept de inițiativă legislativă.

2. Prezentul proiect de lege are ca obiect de reglementare adoptarea unei legi integrale, în scopul instituirii unei noi prestații sociale – *capitalul familial*, prestație de care ar urma să beneficieze copiii (familiile cu copii); precum și în scopul reglementării modalității de acordare a acestei prestații și atribuțiile autorităților responsabile de implementarea prevederilor proiectului de lege.

Din datele prezentate de autori în Nota informativă a proiectului de lege, inițiativa legislativă este înaintată cu scopul de a asigura ocrotire specială copiilor și familiilor cu copii, precum și „*sporirea creșterii natalității în Republica Moldova*”, iar pentru implementarea prevederilor proiectului de lege „*sunt necesare mijloace financiare de la bugetul de stat în sumă de 1 106932500,00 lei*”.

3. Conform prevederilor art.131 alin.(4) din Constituție, *orice propunere legislativă sau amendament care atrage majorarea cheltuielilor bugetare poate fi adoptat numai după ce este acceptat de Guvern.*

Menționăm că, deoarece pentru implementarea prevederilor proiectului sunt necesare mijloace financiare ce urmează a fi alocate din bugetul de stat, începând cu

anul 2020, pentru adoptarea prezentului proiect de lege, este necesar ca acesta să fie acceptat de Guvern. Relevante în acest sens, sunt pct.58, pct.73-75 din Hotărârea Curții Constituționale nr.6/2014¹, care reiterează necesitatea existenței acceptului prealabil al Guvernului.

4. Totodată, ținând cont de prevederile pct.5-7 din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.694/2017, și de importanța domeniului reglementat de proiectul de lege, considerăm oportun ca proiectul să fie consultat cu Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, în calitate de autoritate abilitată cu funcția de a elabora politici publice în domeniul protecției sociale și demografiei.

De asemenea, întru respectarea prevederilor art.7 și art.11 din Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional și prevederilor art.491 din Regulamentul Parlamentului, recomandăm ca proiectul de lege să fie supus consultărilor publice cu participarea tuturor părților interesate.

5. Conform art.30 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, Nota informativă a proiectului de lege (care se întocmește „conform modelului indicat în anexa nr.1”) trebuie să conțină inclusiv:

- *fundamentarea economico-financiară* (se descrie impactul economico-financiar, cu indicarea cheltuielilor bugetare și nebugetare necesare pentru implementarea prevederilor noului act normativ);

- *modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare* (se indică lista actelor normative ce urmează a fi modificate sau abrogate. În cazul în care urmează a fi adoptate acte normative noi în scopul implementării prevederilor în cauză, se indică expres aceste acte).

Precizăm că, Nota informativă a proiectului de lege nu respectă prevederea legală enunțată, fiind necesar ca aceasta să fie completată, ținând cont de următoarele aspecte:

- în proiectul de lege sunt prevăzute un șir de atribuții pentru Casa Națională de Asigurări Sociale, inclusiv „elaborarea și implementarea sistemului informațional privind Capitalul familial”, iar din Nota informativă nu este clar care vor fi costurile de elaborare și gestionare a acestui sistem și cine va suporta aceste cheltuieli;

- nu sunt estimate costurile de administrare a prestației sociale „Capitalul familial”, ținând cont de faptul că la art.8 alin.(2) din proiect este prevăzut expres că –

---

¹ Hotărârea Curții Constituționale nr.6 din 13.02.2014 pentru controlul constituționalității Legii nr.199 din 12 iulie 2013 privind scutirea de plata unor impozite contribuții, prime și defalcări, precum și privind anularea majorărilor de întârziere și a amenzilor aferente acestora (*Sesizarea nr.3a/2014*)

famiile sunt în drept să solicite „acordarea sumei depline a capitalului familial sau a unei părți din capital”. Adică o singură familie are dreptul să depună mai multe cereri privind acordarea mijloacelor financiare din contul capitalului familial, fiind dificil de estimat care va fi volumul de lucru al Caselor teritoriale de asigurări sociale, pentru procesarea cererilor respective;

- Nota informativă a proiectului de lege nu conține o listă a actelor legislative sau normative care necesită a fi elaborate și adoptate întru executarea proiectului de lege supus avizării, așa cum prevede art.30 alin.(1) lit.f) din Legea nr.100/2017 și art.47 alin.(7) din Regulamentul Parlamentului. Or, nici în proiectul de lege nu este reglementată cu exactitate atribuția Guvernului referitoare la aprobarea unor acte normative care să prevadă mecanismele de implementare a prevederilor proiectului. Totodată, la art.14 alin.(2) din proiect este statuat că *Guvernul „va elabora și va adopta modelul Certificatului de Capital Familial și alte acte normative necesare”*, iar art.10 lit.c) din proiect prevede că – *elaborarea și aprobarea modelului Certificatului de capital social este o atribuție a Casei Naționale de Asigurări Sociale.*

6. Întru respectarea prevederilor Legii nr.100/2017 și a normelor de tehnică legislativă atenționăm asupra următoarelor aspecte:

a) În cadrul proiectului de lege este necesar să fie concretizate noțiunile de „beneficiar” și „capital familial”, precum și utilizarea acestor termeni în textul proiectului, astfel încât să corespundă principiilor activității de legiferare statuate la art.3 alin.(1) din Legea nr.100/2017 (principiile coerenței, stabilității și predictibilității normelor juridice statuate).

Or, potrivit art.3 din proiect - „*beneficiar*” este copilul (născut de cetățeni ai Republicii Moldova, care au domiciliul permanent în țară), la art.4 alin.(6) din proiect fiind statuat că – „capitalul familial urmărește copilul și nu familia”. Însă, tot la art.3 din proiect este statuat expres că, „*capital familial este prestație socială unică acordată familiei la nașterea primului și următorilor copii vii, în scopul îmbunătățirii condițiilor de trai și creșterii natalității*”.

Totodată, dacă beneficiar al prestației este considerat copilul, ținând cont de prevederile art.4 alin.(6) din proiect - „capitalul familial urmărește copilul și nu familia”, nu este clar de ce acești copii nu beneficiază de un quantum egal al prestației. Or, autorii proiectului propun un quantum diferențiat al prestației „capitalul familial” pentru fiecare copil (pentru primul copil – 3 salarii medii pe economie, pentru al doilea – 5 salarii medii pe economie, pentru al treilea și următorii – 7 salarii medii pe economie, conform art.5 alin.(2) din proiect), iar în acest caz primii copii născuți în familie sunt discriminați în raport cu următorii.

b) În proiectul de lege, drept criterii pentru acordarea prestației sociale „capitalul familial” sunt: existența cetățeniei Republicii Moldova pentru părinții copiilor și domiciliul permanent în Republica Moldova, fără a exista vreo diferență dacă părintele este sau nu persoană asigurată. Astfel, atenționăm că noțiunile „persoană asigurată” și „persoană neasigurată” de la art.3 din proiect, precum și sintagma „persoanelor asigurate și neasigurate” din textul proiectului de lege, nu au relevanță pentru proiectul de lege și necesită a fi excluse.

c) Potrivit art.54 alin.(1) lit.c) din Legea nr.100/2017, terminologia utilizată în actul normativ trebuie să fie constantă, uniformă și să corespundă celei utilizate în alte acte normative. Astfel, întru respectarea prevederii legale enunțate, la art.5 din proiectul de lege, este necesar ca sintagma „salarii medii pe economie” să fie înlocuit cu termenul „salarii medii lunare pe economie pentru anul precedent”, pentru a corespunde terminologiei utilizate și în alte acte normative.

De asemenea, întru respectarea art.54 alin.(1) lit.a) este necesar ca proiectul de lege să fie supus verificărilor de ordin ortografic și redacțional.

d) Întru respectarea prevederilor art.51 din Legea nr.100/2017, la art.7 din proiect este necesar ca cifra „(1)” să fie exclusă, deoarece articolul nu mai conține alte alineate.

e) La art.10 lit.c) din proiectul de lege este prevăzut expres că – Casa Națională de Asigurări Sociale „*va elabora modelul Certificatului de capital familial*”. Totodată, la art.14 alin.(2) lit.c) din proiect, este instituită obligația Guvernului de a *elabora și adopta „modelul Certificatului de Capital Familial*”. Atenționăm că, în scopul evitării dublării de atribuții, este necesar să fie specificat cu exactitate responsabilitățile fiecărei autorități publice.

Fără a diminua importanța proiectului de lege, atenționăm asupra necesității respectării procedurii legislative cu luarea în considerație a obiecțiilor invocate în prezentul aviz.

Ion CREANGĂ,
Șef Direcție

Ex.: A. Sarivan
Tel.: 556